

Środowisko naturalne w Stanie Illinois: Liście w naszym otoczeniu

Nie musimy podróżować do egzotycznych miejsc, aby zobaczyć fascynujące rośliny i zwierzęta, o których możemy się wiele nauczyć w domu lub w szkole! Począwszy od fiołków i trawy do dębów i sosen, rośliny stanu Illinois są tak blisko nas, jak najbliższy park lub szkolny plac zabaw. Ucząc się o liściach, przedszkolaki mogą się wiele dowiedzieć o otaczających nas roślinach.

Zabierz dzieci na spacer i zbieraj z nimi liście

- Daj każdemu dziecku torebkę, aby mogło wypełnić ją liśćmi. Pamiętaj, aby zapytać rodziny, czy dzieci są uczulone lub mają nadwrażliwość na występujące na zewnątrz rośliny. Nawet jeśli w czasie spaceru w waszej okolicy znajdziecie tylko trawę i mlecze, dzieci nadal dowiedzą się czegoś nowego.
- Zachęć dzieci, aby patrzyły się i w górę, i w dół oraz aby dokładnie przyjrzały się liściom rosnącym na roślinach w parku, w ogrodach i w szczelinach w chodniku. Weź pod uwagę, że liście opadają z drzew o każdej porze roku, nie tylko jesienią. Wiosną i latem możesz ostrożnie uciąć liście traw, krzewów oraz kwitnących roślin. Zimą możesz zebrać liście lub igły z roślin zimozielonych, na przykład bukszpanu, sosny czy jodły. Zanim zaczniesz zbierać liście z prywatnej nieruchomości, poproś właściciela o zgodę.
- Upewnij się, że wraz z dziećmi potrafisz rozpoznać liście, które mogą je zranić, na przykład liście trującego bluszczu czy ostu. Jeśli nie wiesz, czy można bezpiecznie dotknąć liść, poradź dzieciom, aby ich unikały. Jeżeli jakieś dziecko nie czerpie przyjemności z dotykania liści, pozwól mu używać szczyptec lub pracować w parach. Upewnij się, czy dzieci dokładnie umyły ręce po dotykaniu liści i uciętych roślin. Niektóre dzieci mogą być uczulone na rośliny.

Podziel się z dziećmi wiedzą zaczerpniętą z różnych źródeł

- Zaprosz lokalnego eksperta, aby dzieci mogły nauczyć się czegoś nowego o drzewach i innych roślinach liściastych. Odwiedź lokalny ośrodek akademicki, ośrodki natury, ośrodki Audubon Society oraz naukowe stowarzyszenie przyrodnicze. Być może rodzic któregoś z dzieci w Twojej grupie ma niezbędną wiedzę?
- Poproś bibliotekarza, aby pomógł wam w znalezieniu książek ze zdjęciami liści, czasopism przyrodniczych, lamigłówek oraz szkolnych eksponatów.
- Powieś w sali plakaty przedstawiające liście, drzewa i rośliny. Umieść laminowane obrazki liści i drzew w kąciaku naukowym.

Zasugeruj dzieciom, aby przyjrzały się zebranych przez siebie liściom

- Zapytaj dzieci „Co możecie mi powiedzieć o liściach?”. Zapisz ich wypowiedzi i pytania.
- Pokaż dzieciom książki zawierające wzory liści, wykonane przez artystów, takich jak Andy Goldsworthy czy Lois Ehlert. Zachęć dzieci, aby wykonały własne wzory z liści.
- Pamiętaj, że razem z przedszkolakami także Ty uczysz się czegoś nowego o liściach. Pomóż dzieciom zauważyć różnicę pomiędzy liśćmi prostymi i złożonymi. Zapoznaj dzieci ze słowami opisującymi części liścia, na przykład „żyłka”, „źdźbło” i „krawędź”.
- Poproś dzieci, aby pomyślały o sposobach sortowania swoich liści (na przykład według koloru, rozmiaru lub kształtu).
- Wy tłumacz dzieciom, że ludzie umieją rozpoznać gatunki roślin, patrząc na ich liście. Pokaż dzieciom, jak pomocny w rozpoznawaniu roślin jest przewodnik przyrodniczy. Pomóż dzieciom zauważyć kształt liści, ich rozmiar oraz budowę.
- Dowiedz się o łatwych sposobach suszenia liści, aby dzieci mogły dać je na wystawę.

English Title: Natural Illinois: Leaves Are All Around

Children's Research Center
University of Illinois at Urbana-Champaign
51 Gerty Dr. • Champaign, IL 61820-7469
Telephone: 217-333-1386
Toll-free: 877-275-3227
E-mail: iel@illinois.edu
<https://illinoisearlylearning.org>

Illinois
State Board of
Education